

specyfikę, w coraz większym stopniu stają się produktami globalnymi. Procesy globalizacji na rynku mleka w UE nasilają się w związku ze zmianą polityki rolnej UE – następuje głębsza liberalizacja. Szansą dla producentów i przetwórców produktów pochodzenia zwierzęcego jest fakt, że popyt globalny na produkty żywnościowe w kolejnych latach będzie się zwiększał. Eksperti z Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) przewidują, że do roku 2022 zapotrzebowanie na produkty konsumpcyjne przewyższać będzie produkcję. Największy przyrost importu przewidywany jest na kontynencie azjatyckim, głównie w Chinach, Arabii Saudyjskiej i Indonezji, natomiast rosnący eksport produktów pochodzenia zwierzęcego będzie utrzymywał się w krajach, które w roku 2013 posiadały znaczne nadwyżki. Do czołówki tej grupy krajów należeć będą: USA, kraje UE oraz Nowa Zelandia. Należy zauważyć, że dynamika wzrostu produkcji zwierzęcej na kontynentach pozaeuropejskich jest większa niż w Europie. Mimo rosnącego zapotrzebowania na produkty pochodzenia zwierzęcego przewiduje się, że ich ceny w 2022 roku będą realnie niższe niż w roku 2013.

Polskie gospodarstwa prowadzące produkcję zwierzęcą (chów bydła mlecznego, mięsnego i trzody chlewnej) generalnie charakteryzują się bardzo małą skalą produkcji (szczególnie w stosunku do wiodących w tej działalności krajów UE, USA, Nowej Zelandii). Korzystniej pod tym względem kształtuje się sytuacja polskich producentów drobiu.

Aby następował rozwój gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą w Polsce muszą być prowadzone działania, które będą uwzględniać specyfikę tej działalności (wysoką kapitałochłonność, relatywnie niewielką skalę produkcji, a w przypadku produkcji mleka dodatkowo wysoką pracochłonność produkcji). Powinny być kierowane celowe środki (fundusze strukturalne lub długoterminowe niskoprocentowane kredyty) na budowę lub modernizację budynków inwentarskich, przyczyniające się do zwiększenia skali produkcji i zmniejszenia nakładów i uciążliwości pracy. Takie działania są już proponowane w PROW 2014–2020.

Koniecznym działaniem, mogącym przyczynić się do poprawy efektywności ekonomicznej gospodarstw prowadzących produkcję zwierzęcą (szczególnie o małej skali produkcji) jest promowanie i zachęcanie rolników (poprzez różnorodne działania) do podejmowania różnych form integracji i współpracy producentów i przetwórców oraz podejmowania sprzedaży bezpośredniej i małego przetwórstwa w gospodarstwach rolniczych. Szczególnie istotne jest rozwijanie wytwarzania produktów lokalnych, opartych na tradycyjnych recepturach i tradycji ludowej.

**Referat plenarny – LXXX Zjazd Naukowy PTZ w Bydgoszczy*

Literatura: 1. Department of Economic and Social Affairs, Population Division, <http://esa.un.org/wpp/unpp/p2k0data.asp> (dostęp 5.01.2015). 2. **Gilewski R., Runowski H., Wężyk S.**, 2015 – Journal of Agricultural Science and Technology A 5, 68-74; doi: 10.17265/2161-6256/2015.01.009. 3. **Heady E.O.**, 1962 – Agricultural Policy Under Economic Development, Ames. 4. **Lubbe A.**, 2010 – Globalizacja i regionalizacja we współczesnej gospodarce światowej. [W:] Rozwój w dobie globalizacji (red. A. Bąkiewicz, U. Żuławska). Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa. 5. OECD-FAO Agricultural Outlook 2013-2023, <http://www.oecd.org/site/oecd-faoagriculturaloutlook/database.htm> (dostęp 20.07.2015). 6. **Parzonko A.**, 2013 – Globalne i lokalne uwarunkowania rozwoju produkcji mleka. Wyd. SGGW, Warszawa. 7. **Pejsak Z.**, 2012 – Przyczyny spadku pogłowia trzody chlewnej w Polsce w ostatnich latach. Mat. konf. „Rozwój chowu i hodowli trzody chlewnej szansą dla gospodarstw towarowych w Polsce”; 14.12.2012 r., Warszawa. 8. Praca zbiorowa (red. A. Łączyński), 2011 – Zwierzęta gospodarskie i wybrane elementy metod produkcji zwierzęcej – Powszechny Spis Rolny 2010. Wyd. GUS. 9. Praca zbiorowa (red. T. Hemme), 2007 – Dairy Report 2007. Wyd. International Farm Comparison Network. 10. **Rembisz W.**, 2008 – Mikro- i makroekonomiczne podstawy wzrostu w sektorze rolno-spożywczym. Wyd. Vizja Press & IT, Warszawa. 11. **Runowski H.**, 1994 – Koncentracja produkcji zwierzęcej. Wyd. Fundacja „Rozwój SGGW”, Warszawa. 12. **Runowski H.**, 1997 – Postęp biologiczny w rolnictwie. Wyd. SGGW, Warszawa.

The development of livestock production in the light of current conditions

Summary

The paper presents development trends in livestock production, taking into account the globalization of the world economy. According to forecasts by the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), in the coming years the demand for food, including products of animal origin, will increase. Supply also will show an upward trend. However, there is spatial variation in projected changes in both demand and supply. The demand for food will increase mainly outside Europe, especially in countries with a lower level of consumption of animal products. The spatial structure of supply of these products will change as well. Production and supply in non-European countries will grow more rapidly than in Europe. This will mean new challenges for European producers of foods of animal origin, including Polish producers. The situation of livestock production in Poland is varied. Producers of poultry, and probably milk as well, have better prospects than producers of pigs or sheep, although this could change. There is no doubt that in order to strengthen their competitive advantage all groups of producers need to improve their production systems, e.g. through concentration of production, implementation of biological progress and modern technology, development of integration structures, strengthening existing specialties and seeking for new ones (including local products, direct sales and local processing), and seeking new markets, not only in Europe.

KEY WORDS: OECD forecasts, animal production, consumption of animal products, local products

Rozstrzygnięcie VIII edycji Konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu nauk zootechnicznych

W 2015 roku w Konkursie uczestniczyło 8 prac doktorskich. Warunkiem zgłoszenia pracy do Konkursu jest wyciąg z protokołu z jej obrony wraz z dołączoną Uchwałą Rady Wydziału lub Rady

Naukowej Instytutu o jej wyróżnieniu, podjętą na wniosek przynajmniej jednego z recenzentów, zawarty w recenzji pracy. Wymagane jest także podpisanie (przez autora i promotora) oświadczenia, że w przypadku nagrodzenia lub wyróżnienia pracy w Konkursie, zostanie ona w całości lub części złożona do druku w czasopiśmie naukowym, co ma na celu popularyzację uzyskanych wyników. Zakwalifikowane do konkursu prace pochodziły z 6 ośrodków naukowych:

– Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie: „Analiza genetyczna stad owiec rasy olkuskiej uczestniczących w krajowym programie ochrony zasobów genetycznych” (autor: dr Wioleta Drobik, promotor: dr hab. Elżbieta Martyniuk, prof. SGGW), „Różnicowanie i rozwój gonad u jesiotra rosyjskiego (*A. goidenstaedtii*) i syberyjskiego (*A. baerii*)” (autor: dr Małgorzata Rzepkowska; promotor: prof. dr hab. Teresa Ostaszewska);

– Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie: „Wpływ stosowania różnych materiałów ściółkowych w stajni na wybrane wskaźniki dobrostanu koni” (autor: dr Agnieszka Kwiatkowska-Stenzel, promotorzy: prof. dr hab. Janina Sowińska i dr wet. Dorota Witkowska), „Behawior żywieniowy młodego bydła opasowego podczas pobierania kisonki z traw” (autor: dr Natalia Puzio, promotor: dr hab. Cezary Purwin, prof. UWM i dr Jacek Michalski);

– Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu: „Polimorfizm i ekspresja wybranych genów w układzie rozrodczym loch” (autor: dr Dorota Pierzchała, promotor: dr hab. Agnieszka Korwin-Kossakowska, prof. IGiHZ);

– Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie: „Budowa histologiczna i właściwości reologiczne skór brojlerów króliczych” (autor: Kaja Bierowiec-Widórek, promotor: prof. dr hab. Piotr Zapletal);

– Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach: „Ocena genetycznego zróżnicowania populacji gęsi na podstawie polimorfizmu białek surowicy krwi”, (autor: dr Joanna Płużańska, promotor: prof. dr hab. Elżbieta Smalec);

– Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy: „Badania nad przeżywalnością *in vitro* i *in vivo* mrożonych pierwotnych komórek płciowych kury (*Gallus domesticus*)” (autor: dr Dorota Sawicka, promotor: prof. dr hab. Marek Bednarczyk).

Komisja Konkursowa, w składzie: prof. dr hab. Roman Niżnikowski (przewodniczący), prof. dr hab. Bronisław Borys, prof. dr hab. Tomasz M. Gruszecki, dr hab. Henryk Malec, prof. dr hab. Sławomir Mroczkowski, na posiedzeniu 15 czerwca 2015 roku przyznała, zgodnie z regulaminem, po jednej nagrodzie I, II i III stopnia oraz jedno wyróżnienie. Oceniając prace brano pod

uwagę: wartość naukową (poznawczą); wartość aplikacyjną, w tym głównie przydatność dla praktyki zootechnicznej; stosowane metody badawcze; dobór piśmiennictwa i formalną poprawność pracy.

I nagroda – dr Małgorzata Rzepkowska za pracę pt. „Różnicowanie i rozwój gonad u jesiotra rosyjskiego (*A. gueldenstaedtii*) i syberyjskiego (*A. baerii*)”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Teresy Ostaszewskiej** w Pracowni Ichtobiologii i Rybactwa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

II nagroda – dr Natalia Puzio za pracę pt. „Behawior żywieniowy młodego bydła opasowego podczas pobierania kisonki z traw”. Praca wykonana pod kierunkiem dr. hab. Cezarego Purwina, prof. UWM w Katedrze Żywienia Zwierząt i Paszoznawstwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i dr. Jacka Michalskiego z IFiZZ PAN w Jabłonie.

III nagroda – dr Dorota Pierzchała za pracę pt. „Polimorfizm i ekspresja wybranych genów w układzie rozrodczym loch”. Praca wykonana pod kierunkiem dr. hab. Agnieszki Korwin-Kossakowskiej, prof. IGiHZ w Instytucie Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu.

Wyróżnienie – dr Kaja Bierowiec-Widórek za pracę pt. „Budowa histologiczna i właściwości reologiczne skór brojlerów króliczych”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Piotra Zapleta** w Katedrze Hodowli Bydła Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

Nagrody dla laureatów konkursu ufundowało Polskie Towarzystwo Zootechniczne.

Rozstrzygnięcie XXXII edycji Konkursu na najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk zootechnicznych

Sąd Konkursowy, w składzie: prof. dr hab. Bronisław Borys (przewodniczący), dr hab. Jolanta Oprządek, prof. dr hab. Jacek Skomial, obradował 2 lipca 2015 r. Do konkursu zgłoszono 36 prac magisterskich z 8 uczelni: Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (7 prac), Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu (6 prac), Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Siedlcach (po 5 prac), Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy (4 prace) oraz Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu i Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (po 2 prace). Ocenie poddano 35 prac (jedną pracę odrzucono ze względów formalnych). Wybrani przez Sąd Konkursowy recenzenci oceniali prace w 7 grupach tematycznych: genetyka (3 prace), chów i hodowla bydła i kóz (7 prac), chów i hodowla trzody chlewnej (8 prac), chów i hodowla koni (5 prac), chów i hodowla drobiu (3 prace), zwierzęta towarzyszące i dzikie (5 prac) oraz inne (4 prace).

Po zapoznaniu się z recenzjami i dyskusji przyznano 6 nagród pierwszych, 6 drugich, 6 trzecich oraz 6 wyróżnień.

GENETYKA

I nagroda – mgr inż. Aleksandra Dunisławska za pracę pt. „Analiza ekspresji genów w kurczących limfocytach B stymulowanych *in vitro* ligandami receptorów Toll-podobnych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Anny Sławińskiej** w Katedrze Biochemii i Biotechnologii Zwierząt Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy.

II nagroda – mgr inż. Magdalena Fajkowska za pracę pt. „Ekspresja genu *Dmrt1* podczas organogenezy jesiotra rosyjskiego

(*Acipenser gueldenstaedtii*)”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr Małgorzaty Rzepkowskiej** w Pracowni Ichtobiologii i Rybactwa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

CHÓW I HODOWLA BYDŁA I KÓZ

I nagroda – mgr inż. Agnieszka Poźniak za pracę pt. „Zależności między kondycją krów mlecznych a wynikami produkcyjnymi”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Włodzimierza Nowaka** w Katedrze Żywienia Zwierząt i Gospodarki Paszowej Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

II nagroda – mgr inż. Izabela Lada za pracę pt. „Wpływ inuliny i ziół w dawkach pokarmowych na efekty produkcyjne i wybrane wskaźniki krwi cieląt”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Renaty Klebaniuk, prof. nadzw. UP** w Instytucie Żywienia Zwierząt i Bromatologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

III nagroda – mgr inż. Mariusz Puchala za pracę pt. „Ocena jakości mleka w wybranych gospodarstwach nisko- i wielkotorwarowych”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr hab. Renaty Klebaniuk, prof. nadzw. UP** w Instytucie Żywienia Zwierząt i Bromatologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Wyróżnienie – mgr inż. Edyta Wojtas za pracę pt. „Skład i właściwości fizykochemiczne siary krów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej i rasy montbeliarde”. Praca wykonana pod kierunkiem **prof. dr. hab. Andrzeja Zachwiei** w Zakładzie Hodowli Bydła i Produkcji Mleka Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Wyróżnienie – mgr inż. Kamil Tomaszuk za pracę pt. „Analiza długości ciąży krów jersey i montbeliarde użytkowanych w Polsce”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Jolanty Różańskiej-Zawiei** w Katedrze Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

CHÓW I HODOWLA TRZODY CHLEWNEJ

II nagroda – mgr inż. Grzegorz Kończalski za pracę pt. „Wpływ długości laktacji i pochodzenia od loch pierwiastek lub wieloródek na wyniki odchowu świń od urodzenia do uzyskania ubojowej masy ciała”. Praca wykonana pod kierunkiem **dr inż. Doroty Bugnackiej** w Katedrze Hodowli Trzody Chlewnej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

III nagroda – mgr inż. Barbara Królewska za pracę pt. „Wpływ masy ciała prosiąt przy urodzeniu na ich odchów do 70.